

Viðbragðsáætlun Landspítala

**Brynjólfur
Mogensen**

brynmog@landspitali.is

Höfundur er læknir á slysa- og bráðasviði, dósent við HÍ í bráðalækningum.

Landspítali hefur í fyrsta skipti lagt fram heildstæða og samþætta viðbragðsáætlun sem tekur til eitrona, farsóttu, geislavár, hópslysa og rýmingar vegna bruna til þess að geta tekist á við ófyrirséða atburði þar sem lífi og limum fólks er stofnað í hættu. Eldri viðbragðsáætlanir fjölluðu eingöngu um hópslys. Viðbragðsáætlunin tekur mið af þeim miklu breytingum sem hafa orðið á undanföllum áratug á Íslandi og í samfélagi þjóðanna.

Flestir eru sammála um að viðbragðsáætlanir þurfi að vera heildstæðar en þó með áherslu- breytingum, til dæmis vegna eitrona, farsóttu og geislavár. Þá er unnið eftir gátlistum sem líta svipað út óháð atburði en gefa samt góða yfirsýn yfir viðbragðsstigin til þess að auðvelda starfsfólki Landspítala starfið þegar að mikið liggur við. Viðbragðsstig áætlunar eru fjögur: undirbúningsstig, viðbúnaðarstig, virkjunarstig og neyðarstig. Á undirbúningsstigi er gert ráð fyrir þekkingaröflun nefnda og ráðgjafa. Þá verður tíminn notaður á undirbúningsstigi til að fræða og æfa starfsfólk spítalans. Gert er ráð fyrir reglubundnum almennum æfingum á tveggja ára fresti en að auki bera sviðin ábyrgð á því að þau og einstaka einingar æfi oft. Það er reynsla allra sem koma að viðbragðsáætlunum að það er sama hversu gott skipulagið er ef starfsfólkið er ekki frætt og æft virkar ekkert skipulag þegar til kastanna kemur. Þegar atburður á sér stað er hægt að setja spítalann á þrjú starfsstig. 1) Viðbúnaðarstig þar sem fáir eru tilkalladur en treyst að mestu á þekkingu og reynslu þess starfsfólks sem er í vinnu á hverjum tíma. 2) Virkjunarstig þar sem mikill fjöldi starfsmanna er kallaður út allt eftir eðli atburðar, og 3) neyðarstig þar sem nauðsynlegt er að virkja Landspítala að fullu en samt verður að gera ráð fyrir starfsfólki á vaktir næsta sólarhringinn.

Viðbragðsáætlun Landspítala er rammaáætlun og er gert ráð fyrir að hvert svið ásamt einingum riti ítarlegri gátlista fyrir sína starfsemi. Viðbragðsáætlun er byggð þannig upp að dagleg starfsemi Landspítala raskist sem minnst. Þá er gert ráð fyrir að starfsmenn mæti á daglegar starfsstöðvar og sinni sömu störfum og venjulega nema

kveðið sé á um annað í útkalli. Greiningarsveitir geta farið með skömmum fyrirvara hvert á land sem er ef þess er óskað. Viðbragðsáætlun Landspítala er í stöðugri endurskoðun og verður netútgáfa áætlunarinnar uppfærð eftir því sem þurfa þykir en prentútgáfan á tveggja ára fresti.

Viðbragðsáætlun Landspítala er samtvinnuð almannavarnakerfi landsins. Mjög góð tengsl eru við Neyðarlínuna, 112 og Samhæfingarstöðina í Skógarhlíð. Það er gert ráð fyrir því að greiningarsveitir ásamt ráðgjöfum og kennurum Landspítala taki þátt í að undirbúa æfingar og taka þátt í þeim. Gert er ráð fyrir nánun og víðtæku samstarfi við sóttvarnalækni í tengslum við farsóttir. Sóttvarnalæknir getur líka kallað til greiningarsveit frá Landspítala telji hann þörf á því. Í stað þess að Landspítali eigi afmengunarbúnað fyrir eitranir og geislavá hefur verið gert samkomulag við Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins um að það komi með fullkominn búnað ef slíkir atburðir eiga sér stað. Þá eins og á upphafsstigum farsóttar er þörf á mikilli öryggisgæslu sem verður í nánun samstarfi við Lögreglu höfuðborgarsvæðisins.

Samhliða nýrri viðbragðsáætlun Landspítala hefur verið unnið að nýju bráðaflokkunarkerfi landsmanna til þess að auðvelda bráðaflokkun slasaðra og veikra. Nýtt bráðaflokkunarkerfi á að gefa skilvirkari upplýsingar um mikinn fjölda slasaðra og veikra frá viðbragðsaðilum til Samhæfingarstöðvar og heilbrigðisstofnana. Bráðaflokkunarkerfið hefur verið prófað á undanföllum árum og verður innleitt nú á vormánuðum með fræðslu og æfingum viðbragðsaðila. Einnig er stefnt að því að bráðaflokkunarkerfið verði í daglegri notkun lögreglu, slökkviliða og björgunarsveita þótt um fáa slasaða eða veika sé að ræða til þess að auðvelda móttöku sjúklinga á bráðamóttökum.

Ítarefni

Hodgetts TJ, McWay-Jones K. Major Incident Medical Management and Support, The Practical Approach. Advanced Life Support Group, BMJ Books 4th Edition 2000.
Charley S, McWay-Jones K. Major Incident Medical Management and Support, The Practical Approach in the Hospital. Advanced Life Support Group, BMJ Books, 2005.

